

TER INFORMATIE

Aan de Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit

Directoraat-generaal Agro
Directie Dierlijke Agroketens en
Dierenwelzijn
Auteur
 10.2.e
T 070 752 2600
10.2.e
.....v.nl
Datum

13 augustus 2020

Kenmerk

DGA-DAD / 20202433

Bhm: 20216459**Kopie aan****Bijlage(n)**

1

nota

Preventief ruimen van verdachte nertsenbedrijven

Parafenroute

<u>Plv. DGA</u>	<u>DAD, directeur</u>	<u>DAD, MT-lid</u>
Marije Beens	Lieke Hendrix	10.2.e
<u>CVO</u>	<u>WJZ, coördinator</u>	<u>BPZ</u>
10.2.e	10.2.e	10.2.e

Aanleiding

Op 17 juli jl. heeft het outbreak management team zoönosen (OMT-Z) de situatie beoordeeld en advies gegeven: *bij een gelijk gebleven epidemiologische humane situatie is het advies om, als er na half augustus nog nieuwe besmettingen zijn, preventief te ruimen om te voorkomen dat de nertsenhoudery als virusreservoir gaat functioneren.*

Deze maand komt het OMT-Z opnieuw met een advies naar aanleiding van aanvullende vragen (zie bijlage). Uitgaande van het advies om preventief te gaan ruimen is deze nota opgesteld. In deze nota staan de overwegingen en (juridische) mogelijkheden ten behoeve van preventief ruiming. Advies ten behoeve van besluitvorming en appreciatie van het nieuwe OMT-Z advies volgen in een aparte nota.

Advies

U kunt kennis nemen van de nota.

Kernpunten

- We nemen het komende OMT-Z advies als uitgangspunt. Wanneer het advies is over te gaan tot (al dan niet regionaal) preventief ruimen, dan hebben we een goede onderbouwing vanuit dier- of volksgezondheidsperspectief nodig. Met die onderbouwing kan vervolgens onderbouwd worden welke bedrijven verdacht zijn en ten aanzien van welke bedrijven ruimen noodzakelijk en evenredig is. We investeren daartoe in een goede adviesvraag (zie bijlage).
- Het ruimen van dieren ter bescherming van de dier- en volksgezondheid is geregeld in de Gwwd. Als de preventieve ruimingsmaatregel dient om de volksgezondheid te beschermen en noodzakelijk en evenredig is dan voorziet de Gwwd in afdoende mate.
- Het wijzigen van het Besluit verdachte dieren dan wel de Gwwd of het creëren van een nieuwe bevoegdheid voor preventief ruimen heeft geen toegevoegde waarde, omdat er dan een publiek belang moet zijn dat die bevoegdheid

Ontvangen BPZ

rechtvaardigt (anders dan de dier- of volksgezondheid). Ter bescherming van de dier- of volksgezondheid is de Gwwd de aangewezen wet en volstaat deze.

OMT-Z

Het is essentieel dat het OMT-Z duidelijk maakt wat de reservoirvorming inhoudt, hoe de bedrijven een risico vormen en welk type bedrijf een risico is. De vragen voor het OMT-Z dienen als hulpmiddel en zijn bijgevoegd.

Huidige juridische basis

Huidig juridisch kader voor preventie- en bestrijdingsmaatregelen bij dieren

- In artikel 21 van de Gwwd staat dat de Minister zo spoedig mogelijk besluit tot het nemen van de door hem nodig geachte maatregelen tot bestrijding van een besmettelijke dierziekte. Eén van de mogelijke maatregelen is het doden van besmette en verdachte dieren (artikel 22).
- Bij 'preventief ruimen' zijn de dieren niet besmet, dus kan de wettelijke bevoegdheid alleen worden toegepast met de reden dat de dieren 'verdacht' zijn. Aangetoond moet kunnen worden dat dieren in de gelegenheid zijn geweest om te worden besmet (artikel 2, onderdeel c, van het Besluit verdachte dieren). Ook moet de bevoegdheid tot ruimen ook daadwerkelijk nodig en evenredig (geschikt) zijn.

Huidig juridisch kader voor reeds genomen COVID maatregelen bij mensen

Het kader van de GWWD kan worden afgezet tegen de kaders voor het treffen van maatregelen ter bestrijding van COVID bij mensen:

- De Wet publieke gezondheid: bevoegdheden om maatregelen te treffen ten aanzien van mensen, gebouwen, goederen en vervoermiddelen. Dieren zijn expliciet uitgezonderd.
- De Wet luchtvaart: de Minister van Infrastructuur en Waterstaat kan het uitoefenen van het burgerluchtverkeer tijdelijk of blijvend beperken of verbieden boven Nederland of gedeelten daarvan om redenen van openbare orde en veiligheid.
- De Gemeentewet/Wet veiligheidsregio's: noodverordeningen van de voorzitter van de veiligheidsregio met algemeen verbindende voorschriften (verboden) ter handhaving van de openbare orde of beperking van gevaar. De noodverordeningen voorzien in algemene regels; niet in de bevoegdheid om feitelijke maatregelen te treffen zoals het vernietigen van goederen – en ook niet van dieren.
- Crux bij al deze bevoegdheden is dat de maatregelen noodzakelijk moeten zijn voor het genoemde doel (gezondheid, openbare orde, veiligheid, beperking van gevaar). Bij bijvoorbeeld samenscholingsverboden of beperkende maatregelen voor de horeca kon deze noodzaak worden onderbouwd. Adviezen van het OMT hebben hier vaker als basis voor het besluit kunnen dienen.

Uitgaande van de Gwwd zijn er dus twee vragen: 1) welke bedrijven zijn verdacht en 2) is de maatregel noodzakelijk en evenredig?

1. Welke nertsenbedrijven kunnen als verdacht worden aangemerkt?

- Er zijn nog altijd humane gevallen en (subklinisch) besmette medewerkers vormen een potentiële infectiebron voor nertsen.
- De besmette bedrijven liggen in een beperkte regio in Noord Brabant en Limburg. Besmettingen worden wel steeds verder van de eerste haarden gevonden.
- **11.1** De infectie wordt op bedrijven geïntroduceerd door besmette mensen (separate introducties) of tussen bedrijven verspreid via verontreinigd materiaal, kleding etc. of dieren (bijvoorbeeld vogels, knaagdieren).
- Het traceringsonderzoek naar infectieroutes heeft tot nu toe bij de meeste bedrijven geen duidelijkheid gegeven over de besmettingsbron. Het uitgebreide onderzoek op de bedrijven loopt nog en mogelijk leidt dat tot meer inzicht in besmettingsroutes.
- Nertsen in andere regio's (buiten deze tot nu toe besmette regio) zijn tot nu toe niet besmet geraakt. **11.1**
- Welke bedrijven we straks verdacht verklaren hangt af van het OMT-Z advies.

Opties voor verdacht verklaren van bedrijven en onderbouwing

1. Alleen nertsen op bedrijven in de 'besmette' regio (NB, LI) worden verdacht verklaard: ze kunnen zijn blootgesteld aan deze risicofactoren en zijn dus in de gelegenheid (geweest) om te worden besmet. Argumenten zijn:
 - a. Het virus circuleert in deze regio;
 - b. Ondanks de maatregelen blijft het virus spreiden;
 - c. De bedrijven staan bloot aan eenzelfde, onbekende risicofactor.
2. Alle nertsen op alle bedrijven in Nederland beschouwen we verdacht.
 - a. Er is hiervoor op dit moment weinig onderbouwing en we wachten het OMT-Z advies af om te zien of zij hier aanleiding toe zien en de nodige onderbouwing voor kunnen geven.

2. Noodzakelijk en evenredigheid van de maatregel

- Een preventieve ruimingsmaatregel is noodzakelijk en evenredig als met de maatregel een algemeen belang wordt beschermd (i.c. volksgezondheid) en er geen minder vergaande maatregelen voorhanden zijn om diezelfde bescherming te bieden. Het advies van het OMT-Z zal dit moeten uitwijzen en de benodigde onderbouwing voor de te nemen maatregelen moeten bieden.

Capaciteit van de NVWA ten behoeve van preventieve ruiming

- Het opschalen heeft grote gevolgen voor de uitvoering. Een en ander hangt af van het aantal bedrijven, de samenwerking met de sector maar ook met het verloop van de epidemie bij nertsen.
- Als we alle bedrijven in Nederland gaan ruimen, gaat het om ca. 100 bedrijven. Ruiming kost in totaal 130 werkdagen. Beperkende factoren zijn in deze: voor medewerkers, intern en extern, is het leeghalen van de bedrijven

bewerkelijk, 11.1

- De huidige dodingsmethode is arbeidsintensief en duurt lang. Als de NVWA moet opschalen is het wenselijk om dit proces efficiënter te laten verlopen of te zoeken naar alternatieve methoden de dieren te doden. Op dit moment is er een kennisvraag uitgezet bij de WUR om alternatieve methoden toe te passen om de capaciteit te vergroten. Bij het zoeken naar alternatieve methoden houden we ook rekening met dierenwelzijn.

Buiten reikwijdte

Buiten reikwijdte

[Redacted]

[Redacted]

[Redacted]

[Redacted]

[Redacted]

[Redacted]

[Redacted]

[Redacted]